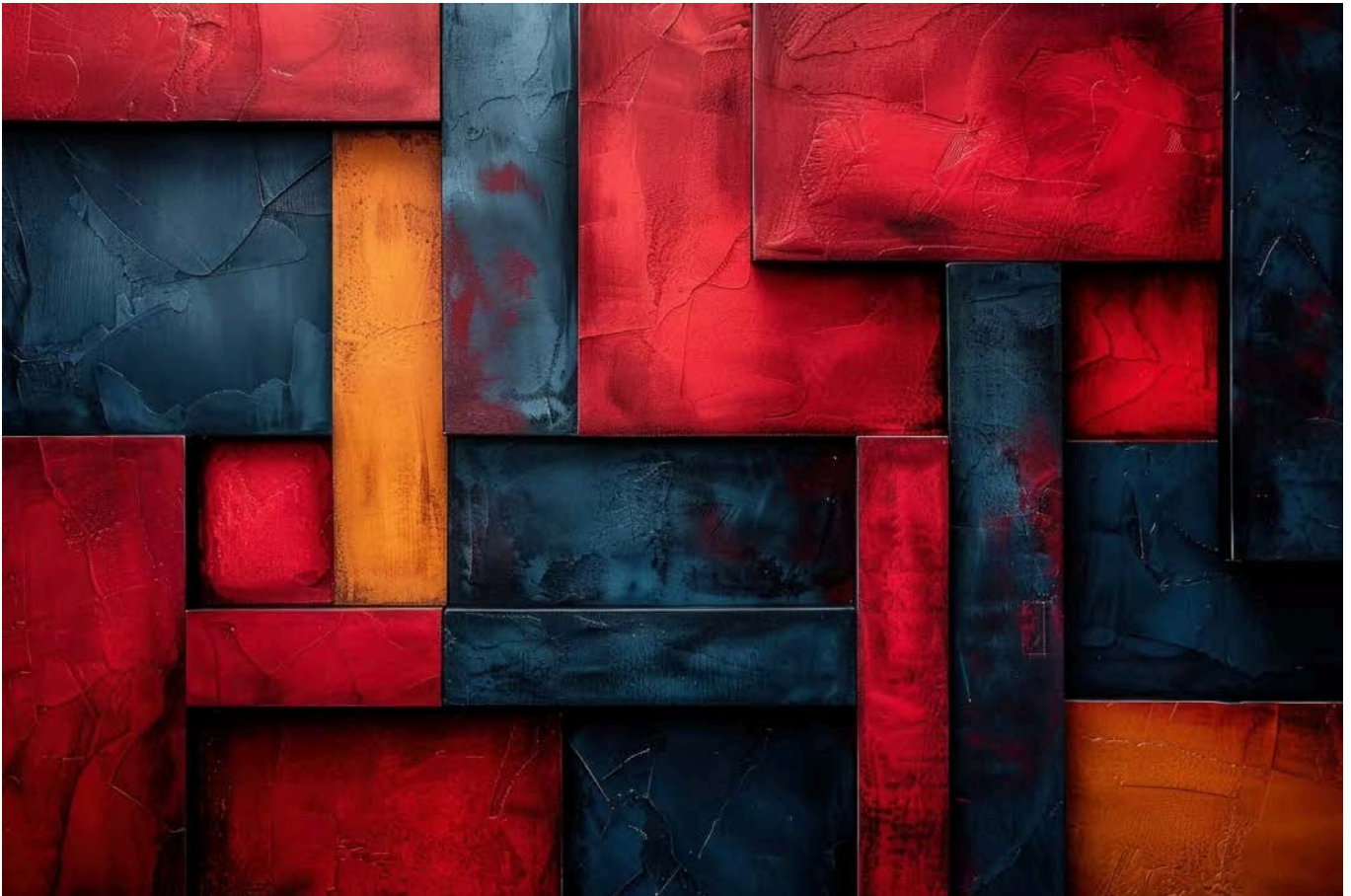

A VILÁGRENDŐR SZÍVREPESÉSE

[SZÓ-BESZÉD]

Rovatunkban olyan műalkotásokhoz vagy műrészletekhez kértünk szerzőinktől jegyzeteket, amelyek a nyelv és a beszéd témáját járják körül.

„Szívrepesős – mondja elemista kisfiam Beethoven Örömdójára. A megindulásra, melyre az ő pici lelkét először mozgósítják a műzsák. A muzsikáé s a költészeté, amint a *testvér léssen minden ember-t* hirdetik. Éppen ezért az eszményért akar ő világrendőr lenni. Ahogy akkor látom, egy személyben közlekedési rendőr- s karmesterként szándékozná majd valamely magasztos világszervezet emelkedett vezénylőpultjáról igazgatni a népek közéletét.”

(Tóth Eszter: [Szabadulni a kozmikus jobbágyságból](#), Liget, 1998/8)

Örömtől, izgalomtól erősen ver a szív – vezet a „repes” szó nyomára az értelmező szótár. Amit, persze, nem olvastam 8–10 évesen, amikor a *szívrepesős* szóval jellemeztem az *Örömóda* zenéjét. Talán hallottam a repesést említeni családtagok egymás iránti érzelmi közlekedésében.

Mai zenész fejemmel követni próbálom, mi hathatott rám a Beethoven-zenében ilyen elementárisan. Könnyen meglelem. A variációs tétel témája a mélyvonósok rejtekéből lépcsőzetesen emelkedik fel a vegyes kar és a zenekar erőt árasztó tuttijáig. Ha csak idáig követte a gyerek, akkor is megvan a magyarázat. Ha tovább is, a variációk megannyi mezéből a világot ölelő fináléig újból, terjedelmesebben ismét bejárhatta a lélekemelő utat.

Édesanyám emlékezésében még egy szó figyelmet kelthet: a „világrendőr”. Ez 7–8 éves koromhoz kötődik. Amikor a közlekedési rendőri ambíciók új távlatot kaptak a történelem rendbetételének igényében. Emlékszem, akkoriban valakiről azt hallottam: titkos rendőr. Hát annak meg mi értelme? – firtatta tudatom. Ha nem látja mindenki, hogy én irányítom a forgalmat, mi értelme a rendőr-mivoltnak?

igenlő válasz

Repeset-e egy rendőr szíve? Nem a kedvese iránti érzelemre gondolok. Hanem arra, hogy a rendteremtés és a repüléssel is etimológiai rokonságban álló repesés belefér-e azonos személyiségbe? Erre saját életem ad igenlő választ. Nem arra utalok, hogy művészi repesés is csak a mesterség eszköztárának alapos rendezettségéből emelkedhet el. Hanem hogy szinte egész művészi életpályám során kiadók vezetése, egyesületek irányítása tartott két lábbal a földön, s barátaim gyakorta kérdezték, lehet-e ilyen kötelmek között más szférákba repesni?

S ha már a *szívrepesős* zenét említettük, mondjuk ki a másik akkoriban használt fogalmamat is. *Lelkifurdalós* volt szóhasználatomban a fájdalmas, szomorú, bánatos muzsika. Akkoriban azt elutasítottam. Mint a legtöbb gyereknek, a felemelő, diadalmas szívrepesősre volt szükségem. Iskolai énekkönyvem tele volt elmarasztaló, sőt becsmérítő bejegyzésekkel, ahol például az erdőnek „jaj de régen lehullott a levele, / árva madár párját keresi benne”. (A lelkifurdalás szó jelentését ne keressük e jelzőmben...)

Mai zenéim leggyakrabban „lelkifurdalósak”. De – ha nem az *Örömóda* 19. századi romantikájával is – remélem, szorul beléjük, némi nosztalgikus színezéssel „szívrepesés” is. Úgy látom, világrendőrre is egyre inkább szükség lenne. Olyan lélekkel és olyan szellemben, amilyen az enyém volt hat és fél évtizede.

kép | vecteezy.com